

Majandus- ja taristuministri määruse „Majandus- ja taristuministri 5. augusti 2016. a määruse nr 48 „Tänavavalgustuse taristu renoveerimise toetamise tingimused“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määruse peamised muudatused on seotud majandus- ja taristuministri 5. augusti 2016. a määruse nr 48 „Tänavavalgustuse taristu renoveerimise toetamise tingimused“ rakendamise käigus esile kerkinud probleemidega, mida on selgitatud käesoleva seletuskirja vastavates punktides. Muudatused teevad määruse arusaadavamaks nii toetuse saajatele, taotlejatele kui ka rakendusüksusele (Keskkonnainvesteeringute Keskus) ning lihtsustavad taotluse läbivaatamist ja suhtlemist taotlejaga.

Eelnõu on välja töötanud ning seletuskirja koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi energeetikaosakonna peaspetsialist Anastassia Batulin (tel: 625 6359, e-post: anastassia.batulin@mkm.ee) ja sama osakonna energiaturgude korralduse juht Jako Reinaste (tel: 625 6419, e-post: jako.reinaste@mkm.ee). Eelnõu juriidilise ekspertiisi on teinud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Hendrick Rang (tel: 625 6351, e-post: hendrick.rang@mkm.ee) ja keeleteoimetuse Kristiane Liivoja (tel: 625 6370, e-post: kristiane.liivoja@mkm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 30 punktist.

Punktiga 1 muudetakse § 4 punkti 3 sõnastust ja asendatakse sõna „tänavavalgustuspunkti“ sõnadega „tänavavalgustuse taristu“. Muudatus on vajalik, et võimaldada taotlejal tänavavalgustuspunktide arvulist tihendamist või harvendamist vastavalt kehtivatele normidele või projekti käigus ilmnunud vajadustele. Lisaks eeldas kehtiv definitsioon kõikide tänavavalgustuspunkti osade asendamist uuega, kuid alati seda praktikas mõistlik teostada ei oleks.

Punktiga 2 muudetakse ja lihtsustatakse § 7 lõike 2 punkti 5 sõnastust nii, et abikõlblikud oleksid vaid hanke korras tellitud projektijuhtimise teenuse kulud ja töövõtu- või käsunduslepingu alusel ei saaks projektijuhti tööle võtta. Muudatus on vajalik, et selgitada üheselt, et kui soovitakse projektijuhi kulusid abikõlblikena näidata, tuleb selleks korraldada avalik hange. Muudatus lihtsustab punktist arusaamist ja suunab taotlejat valima projektile pädevat juhti, mistõttu ei püüta raha kokkuhoidmise nimel iseseisvalt vähete teadmistega projekti juhtida.

Punktiga 3 muudetakse ja lihtsustatakse § 8 lõike 2 sõnastust ning muudetakse projekti lõppemise viimast võimalikku kuupäeva. Muudatuse kohaselt võimaldatakse paindlikumat abikõlblikkuse perioodi määramist. Uueks projekti lõpetamise kõige hilisemaks kuupäevaks on 31. august 2023.

Punktiga 4 pikendatakse § 8 lõike 4 nimetatud projekti lõpetamise kuupäeva, seoses eelnõu punktis 3 nimetatud muudatustega.

Punktiga 5 muudetakse § 8 lõike 5 sõnastust, et selgitada täpsemalt taotlejale, et kulud, mida tehakse enne abikõlblikkuse perioodi algust, ei ole abikõlblikud.

Punktiga 6 jäetakse määruse tekstist välja sõna „partner“, kuna tänavavalgustuse renoveerimise juures ei ole selliseid pooli, mis osaleksid projektis partnerina, ning seega ei ole vajadust edaspidi reguleerida partneri rolli. Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *struktuuritoetuse seadus*) definitsioon rõhutab, et partner peab osalema projektis toetatava tegevuse rakendamisel ja selle toetatava tegevuse käigus peavad tekkima tal kulud.

Punktiga 7 jäetakse määruse tekstist välja sõna „partner“, mis on normitehnilistel põhjustel vormistatud punktist 7 eraldi muutmiskäsuna.

Punktiga 8 korrigeeritakse § 12 lõike 2 sõnastuse ühilduvust.

Punktiga 9 asendatakse § 14 lõike 1 punktis 3 sõna „projekt“ sõnaga „taotleja“, kuna vajalik on tõendada just taotleja omafinantseeringu võimekust. Olemasolev sõnastus on taotlejat eksitav.

Punktiga 10 muudetakse § 14 lõike 2 punkti 5 sõnastust, et projekti eelarve kujunemise tõendamiseks esitataks kindlasti lisaks rakendusüksuse koostatud andmeväljade kalkulatsioonile ka ehitustööde hinnapakkumised. Hetkel annab määrus võimaluse esitada kalkulatsioonid või hinnapakkumised.

Punktiga 11 täiendatakse § 14 lõike 2 punkti 6 sõnastusega, et juhul kui tänavavalgustus ei ole taotluse esitamise hetkeks taotleja omandis, esitab taotleja kinnituskirja, et omandiõigust tõendav dokument esitatakse enne abikõlblikkuse perioodi algust. Nimetatud juhul tehakse taotluse kõrvaltingimusega rahuldamise otsus. Vastavalt käesoleva eelnõu punktile 11 peab tänavavalgustus olema taotleja omandis hiljemalt abikõlbliku perioodi alguseks.

Punktiga 12 muudetakse § 15 lõike 2 sõnastust, millega pikendatakse taotluse menetluse tähtaega 30 kalendripäeva võrra. Muudatus võtab arvesse I taotlusvooru praktikat, et menetlejal läheb tavaliselt taotluse hindamisega ja otsuste koostamisega rohkem aega kui kehtivas määruses lubatud 90 kalendripäeva. Sellisel juhul olekski erandlik menetluse pikendamine erakordse tähendusega.

Punktiga 13 muudetakse ja täiendatakse § 15 lõike 4 sõnastust, et anda taotlejale selgelt märku, et iga puuduse kõrvaldamiseks antakse üks võimalus ja tähtaja ületamisel võib Keskkonnainvesteeringute Keskus teha taotluse rahuldamata jätmise otsuse. See on vajalik, et tagada taotluste parem kvaliteet ja lühem menetluse aeg. Vastavalt STS § 23 lõige 1 punktile 2 võib rakendusüksus jätta taotluse rahuldamata taotlejat ära kuulamata, kui otsus põhineb taotluses esitatud andmetel ning puuduste kõrvaldamiseks esitatud teabel ja selgitustel.

Punktiga 14 jäetakse välja § 17 lõike 1 sõnastusest vajadus valikukomisjoni koosseis eelnevalt rakendusametusega kooskõlastada. Vajadus on ebapraktiline, sest rakendusüksusel lasub

vastutus ja pädevus leidmaks parim võimalik komisjoni koosseis ja rakendusasutus saab jätkuvalt nimetada sinna omapoolse liikme. Muudatus vähendab ka administratiivset koormust.

Punktiga 15 muudetakse § 18 lõike 2 punkti 2 sõnastust, kuna kehtiva määruse sõnastus annab arvutuse tulemusena eelise projektide pingerea koostamisel kohaliku omavalitsuse üksuse ettevõttele, kes saab projekti kulusid näidata käibemaksu võrra väiksemana. Kohaliku omavalitsuse üksused ise ei ole käibemaksukohuslased ja peavad näitama kulusid koos käibemaksuga. Samuti hakatakse muudatuse tulemusena edaspidi arvestama taotleja omaosaluse suurus, kuna energiasäästu maksumust arvutatakse edaspidi projekti abikõlblike kulude pealt ja suurema omaosaluse puhul saadakse arvutuse tulemusena parem koht pingereas.

Punktiga 16 jäetakse välja § 18 lõige 5 käesoleva eelnõu punktides 12 ja 13 nimetatud muudatuste tõttu, mis annavad taotlejale puuduste kõrvaldamiseks selgemad võimalused. Puudub praktiline vajadus eraldi pärast taotluste hindamist anda taotlejale võimalus puuduste kõrvaldamiseks eraldi määruse lõike järgi, kuna kehtiva määruse § 15 lõige 4 juba kirjeldab puuduste kõrvaldamise võimalusi taotluse menetluse ajal.

Punktiga 17 jäetakse välja § 19 lõike 3 punkti 1 lause teine pool, sest määruse § 26 lõike 1 punkt 1 juba täpsustab, et toetuse saaja peab alustama projekti elluviimist hiljemalt kuue kuu jooksul pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemise kuupäeva.

Punktiga 18 lihtsustatakse § 19 lõike 6 sõnastust, et saada üheselt aru, kuidas toimub taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse edastamine taotlejale. Otsuse edastamine toimuks eelnõu kohaselt vaid struktuuritoetuste registri kaudu, kuna määruse § 11 kohaselt toimub ka taotluse esitamine vaid nimetatud registri kaudu.

Punktiga 19 jäetakse välja § 21 lõige 2, kuna praktikas ei ole olnud lõikel lisaväärtust. Eelarve koosneb üldjuhul kolmest reast: ehitustöödest, omanikujärelevalvest ja projektijuhtimisest. Kui eelarve muudatused ei ületa kogu projekti kulu, siis pole ka praktilist vajadust alustada taotluse rahuldamise otsuse muutmisega ning sellega vähendatakse bürokraatiat. Lõige võiks omada tähtsust, kui erinevate tegevuste rahastamiseks kasutatakse erinevaid fonde.

Punktiga 20 muudetakse § 23 lõike 2 esimese lause sõnastust. Muudatus on vajalik, et Rahandusministeerium saaks edastada vahearuanne info Euroopa Komisjonile 20. jaanuaril. Sellisel juhul on Keskkonnainvesteeringute Keskusel Rahandusministeeriumile aruannete edastamiseks aega viis päeva.

Punktiga 21 vähendatakse § 23 lõikes 3 nimetatud tähtaega 15 kalendripäeva võrra, et tagada kiiremat info liikumist. Säilib võimalus põhjendatud juhtudel tähtaega pikendada. Kiirem info liikumine tagab projekti üle efektiivsema kontrolli.

Punktiga 22 jäetakse välja § 23 lõige 4, kuna eraldi aruannete vorme Keskkonnainvesteeringute Keskuse välja ei tööta ja kogu infovahetus ja aruannete esitamine toimub selleks väljatöötatud e-toetuste keskkonna kaudu, kus on esitatud ka vajalikud lahtrid sisestatava info jaoks.

Punktiga 23 muudetakse § 23 lõike 6 sõnastust, et kirjeldada täpsemini, mida peab vahearuanne sisaldama. Kehtiva määruse sõnastus on üldsõnaline ega kirjelda, kui kaugele on jõutud projektis väljund- ja tulemusnäitajate täitmisega ning milliseid tegevusi konkreetsel perioodil teostati. Praktikast on ilmnenu, et kehtiv sõnastus võimaldab taotlejal jääda üldsõnaliseks ning Keskkonnainvesteeringute Keskusel ei ole võimalik saada info põhjal projekti jätkusuutlikkuses veenduda.

Punktiga 24 muudetakse § 23 lõike 7 punkti 3 sõnastust, kuna hangete info sisestatakse pärast hanke toimumist e-toetuste süsteemi kaudu ning seega pole mõtet aruande koosseisus seda infot küsida. Küll aga jääb vajadus taotlejal kirjeldada aruande perioodil tehtud tegevusi projektiga seoses.

Punktiga 25 kustutatakse § 23 lõike 7 punktid 4–6. Punkt 4 kustutatakse, kuna maksete andmed on e-toetuses olemas ning seega puudub vajadus neid andmeid uuesti küsida. Punkt 5 kustutatakse, kuna kasutusloa andmete vormistamine võtab üldjuhul kauem aega, kui aruande esitamiseks antud tähtaeg ning põhjustaks selle tõttu lõpparuande vormistamise viibimist, mis omakorda takistaks projektile kontrolli tegemist ja toetuse väljamaksmist. Kasutusloa olemasolu kontrollib hiljem kohaliku omavalitsuse üksus. Punkt 6 kustutatakse, kuna nimetatud info tuleb automaatselt struktuuritoetuse registrist ja eraldi kinnitust andmete õigsuse kohta ja sisestatud info allkirjastamist ei vaja. Paberil andmeid ei saa esitada.

Punktiga 26 täiendatakse § 24 lõike 2 sõnastust, et võimaldada töövõtulepingutes teostada ettemakseid struktuuritoetuse seaduse § 29 lõike 5 kohaselt. Sellisel juhul on võimalik alandada ehitustööde maksumust, sest töövõtjal ei teki koheselt suuri kulusid ehitustööde alustamiseks vajalike materjalide või seadmete eest tasumisel, vaid saab tellitavate materjalide ja seadmete eest tarnijale tasumiseks ettemaksu.

Punktiga 27 muudetakse § 24 lõike 3 sõnastust, et lihtsustada lõikest arusaamist ja üheselt tuua välja, et maksetaotlused tuleb esitada alati struktuuritoetuse registri kaudu.

Punktiga 28 jäetakse välja § 24 lõike 8 lause lõpp, sest projekti lõpparuandega näidatakse ka lõplik projekti tulemus ning hiljem ei peaks olema võimalust enam maksetaotlusi esitada.

Punktiga 29 muudetakse § 24 lõike 9 sõnastust, mis annaks Keskkonnainvesteeringute Keskusele õiguse vajadusel ise määrata lõppmakse suuruse, mis ei oleks suurem kui 5% projekti kogumaksumusest vastavalt sellele, kui tõenäoliseks peetakse projekti mitte õigeaegset lõpetamist.

Punktiga 30 tunnistatakse kehtetuks § 26 lõige 2, kuna „partneri“ mõiste kaob ära.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määruse muutmisel ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Muudatuste jõustumine vähendab bürokraatiat taotluse menetlemisel ja hilisemal seirel ning tõstab taotluste sisulist kvaliteeti. Samuti kiireneb taotluste läbivaatamise aeg ja pingerea väljaselgitamine, kuna puuduste kõrvaldamiseks antakse taotlejale konkreetsemad tähtajad. Eelnõu muudatused ei avalda mõju horisontaalsetele teemadele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa täiendavaid rahalisi kulutusi ega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on kooskõlastatud eelnõude infosüsteemi kaudu. Ainult Keskkonnainvesteeringute Keskus saatis eelnõu kohta märkused, mis on esitatud seletuskirja lisaks olevas kooskõlastustabelis.